

KONIEC VŠETKÉHO

NIČ UŽ NEBUDE
AKO PREDTÝM

ikar

RUMAAN ALAM

RUMAAN ALAM

KONIEC

VŠETKÉHO

Preložila Jana Seichertová

IKAR

Rumaan Alam
LEAVE THE WORLD BEHIND

Copyright © 2020 by Rumaan Alam.
All rights reserved. Printed in the United States of America.
No part of this book may be used or reproduced
in any manner whatsoever
without written permission except in the case
of brief quotations embodied
in critical articles and reviews. For information,
address HarperCollinsPublishers,
195 Broadway, New York, NY 10007.
Translation © 2021 by Jana Seichertová
Jacket design © by Sara Wood
Jacket art: Night Swimming (2019) © Jessica Brilli
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-7917-9

Venujem Simonovi a Xavierovi

Láska pokračuje ako spev
vtákov – čo najskôr po výbuchu bomby.

BILL CALLAHAN: ANGELA

1

NUŽ, SLNKO SVIETILO. POVAŽOVALI TO ZA DOBRÉ znamenie – ľudia videli vo všetkom starom znamenie osudu. V skutočnosti to znamenalo iba jasnú oblohu. Široko-ďaleko nijaké oblaky a vytrvalé, ľahostajné slnko sa nachádzalo na svojom zvyčajnom mieste.

Cesty im splývali pred očami a premávka na nich zamrzala. Ich sivé auto pripomínalo sklenený zvon, mikroklimu: klimatizácia, zápach dospievania (pot, chodidlá, kožný maz), Amandin francúzsky šampón, suchot neodmysliteľných odpadkov. Auto bolo Clayovo územie a vďaka jeho zhovievavosti sa v ňom veselo hromadili ovsené vločky z granolových tyčínok, ktoré nakupovali vo veľkom, nevysvetliteľná ponožka bez zosilnenej päty, šek na predplatné z týždenníka *New Yorker*, pokrčená vreckovka stvrdnutá od hlienov, biela samolepka, ktoviekedy odlepená z náplasti. Deti vždy potrebovali náplasť, ružová pokožka im praskala ľahko ako šupka na letnom ovocí.

Slnčné svetlo na rukách pôsobilo upokojujúco. Okná boli tónované špeciálnou farbou, takže sa nemuseli báť rakoviny kože. Počúvali správy o silnejúcej sezóne hurikánov a búrkach s neskutočnými menami, ktoré vyberali z vopred schváleného zoznamu. Amanda stíšila rádio. Bolo sexistické

ké, že keď niekam išli, vždy šoféroval Clay? Lenže Amanda nemala trpezlivosť na „sviatosti“, ktoré túto činnosť sprevádzali, v podobe dodržiavania systému striedavého parkovania v uliciach a pravidelnej technickej kontroly po prejení dvadsiatich tisícov kilometrov. Okrem toho Clay sa v tých úkonoch doslova vyžíval. Bol profesor, čo zrejme vysvetľovalo jeho záľubu v užitočných činnostiach: vo zväzovaní starých novín do balíkov na recykláciu, v posýpaní zľadovateného chodníka chemickou soľou, vo vymieňaní žiaroviek a v čistení upchatých umývadiel miniatúrnym zvonom.

Auto nebolo dosť nové, aby mohlo vyzeráť luxusne, ale ani také staré, aby pôsobilo bohémsky. Bolo to vozidlo strednej triedy, určené pre príslušníkov strednej triedy a navrhnuté tak, aby záujemcov viac priťahovalo než urážalo. Kúpili ho vo výstavnej miestnosti so zrkadlovými stenami, s mierne splasknutými balónmi a s predavačmi, ktorých tam bolo len o trochu viac než zákazníkov. Postávali v dvojiciach alebo trojiciach a štrngali drobnými vo vrecku nohavíc kúpených v obľúbenom obchode s pánskou konfekciou. Clay občas na parkovisku omylom zamieril k autu, ktoré sa nápadne podobalo na jeho (obľúbený model „grafit“), a márne sa snažil odomknúť ho diaľkovým ovládaním.

Archie mal pätnásť rokov a na nohách zdeformované tenisky, veľké ako bochníky chleba. Šíril okolo seba vôňu mlieka typickú pre dojčatá, ale aj zápach potu zvyčajne sprevádzajúci tínedžerov. Kvôli ich zmierneniu si nastriekal pod pazuchy nejakú chemikáliu, ktorá nepripomínala nič bežne sa vyskytujúce v prírode, no zrejme spĺňala predstavu určitej cieľovej skupiny o mužskom ideáli. Rose svojmu vzhľadu venovala viac pozornosti. Pripomínala tieň mladého dievčaťa v rozpuku, no poľovnícky pes by vo vône kozmetiky pre tínedžerky so slabosťou pre umelé

jablká a čerešne možno zachytil slabý kovový zápach. Všetci páchli, ale po diaľnici nemohli ísť s otvorenými oknami, lebo by ten hluk jednoducho nevydržali. „Toto musím vziať,“ oznámila Amanda a varovne zdvihla ruku s telefónom, aj keď všetci mlčali. Archie aj Rose civeli na svoje telefóny, v ktorých mali hry a sociálne médiá schválené rodičmi. Archie si práve písal s kamarátom Dillonom, ktorému jeho dvaja otcovia vynahrádzali prebiehajúci rozvod tým, že mu dovolili stráviť leto fajčením marihuany na najvyššom poschodí ich starého domu na Bergen Street. Rose už uverejnila na sociálnych sieťach veľa fotografií z výletu, hoci hranicu okresu prekročili len pred chvíľou.

„Ahoj, Jocelyn...“ Telefóny vedeli, kto volá, a tak sa zdvorilosťami nemuseli zdržiavať. Amanda mala na starosti styk s významnými klientmi, zatiaľ čo Jocelyn zodpovedala za styk s bežnými a zároveň bola jednou z jej troch priamych podriadených. Jocelyn, ktorá mala po rodičoch kórejský pôvod, sa narodila v Južnej Karolíne a Amande ešte vždy prekážal jej prízvuk. Bolo to také rasistické, že sa k tomu nikdy nebude môcť nikomu priznať.

„Veľmi ma mrzí, že vás vyrušujem...“ Jocelynino zrýchlené dýchanie prezrádzalo strach. Viac než Amanda ju však desila jej moc. Amanda začala svoju kariéru v štúdiu istého temperamentného Dána s účesom pripomínajúcim tonzúru. Minulú zimu naňho náhodou narazila v reštaurácii a prišlo jej zle.

„To nie je problém.“ Amanda nebola veľkodušná. Telefonát jej priniesol úľavu. Chcela, aby ju kolegovia potrebovali, rovnako ako Boh chcel, aby sa ľudia usilovne modlili.

Clay zabubnoval prstami po koženom volante, za čo si vyslúžil manželkin vyčítavý pohľad. Pozrel do zrkadla, aby sa presvedčil, že jeho deti tam ešte sú – zvyk, ktorý si

osvojil, keď boli ešte celkom malé. Rytmus ich dýchania znel pravidelne. Telefóny na ne zjavne pôsobili rovnako ako hruškovité flauty na kobry.

Krajinu okolo diaľnice ani veľmi nevnímali. Mozog vedie oko, vaše očakávania napokon nahradia skutočnosť. Žlto-čierne piktogramy, pahorky ustupujúce múrom z betónových panelov, železničný nadjazd, bejzbalové ihrisko, skladací záhradný bazén. Amanda pri telefonovaní prikyvovala, nie podriadenej na druhom konci linky, ale aby sama sebe dokázala, že dáva pozor. Uprostred prikyvovania niekedy zabudla počúvať.

„Jocelyn...“ Amanda premýšľala, čo múdre by jej povedala. Jocelyn viac než Amandinu pomoc potrebovala jej súhlas. Rovnako ako všetko na svete, kancelárska hierarchia bola subjektívna. „Správne. Myslím, že to je rozumné. Práve ideme po diaľnici. Telefonovať mi môžeš, nijaký strach. Keď sa vzdialime od civilizácie, spojenie sa zhorší. Rovnaký problém som mala aj minulé leto, spomínaš si?“ Amanda sa zarazila a zrozpačičela. Prečo by si mala podriadená pamätať jej minulo-ročné dovolenkové plány? „Tento rok sa chystáme ďalej!“ zmenila to na žart. „Pokojne mi však volaj aj posielaj e-mail. Veľa šťastia.“

„V kancelárii je všetko v poriadku?“ Clay nikdy neodolal príležitosti vysloviť slovo „kancelária“ so zvláštnou intonáciou. Používali ho ako synekdochu pre Amandino povolanie, čomu väčšinou – aj keď nie úplne – rozumel. Manželka by mala mať svoj vlastný život a Amandin mu pripadal dosť nezávislý od jeho. Možno aj preto boli spolu šťastní. Aspoň polovica dvojíc, ktoré poznali, sa už rozviedla.

„Neprekáža mi to.“ Často sa uchýľovala k (pravdivému) tvrdeniu, že určité percento pracovných miest sa vyznačuje vzájomnou zameniteľnosťou, lebo všetky zahŕňajú po-

sielanie e-mailov hodnotiacich príslušné pracovné miesto. Amandin pracovný deň vyzeral v podstate vždy rovnako: niekoľko oznámení o jeho priebehu, štipka úradníckej zdvorilosti, sedemdesiat minút na obednú prestávku, dvadsať minút krúženia po otvorenej kancelárii a dvadsaťpäť minút popíjania kávy. Úloha, ktorú hrala v tejto fraške, jej niekedy pripadala bezvýznamná a inokedy nesmierne dôležitá.

Premávka nebola príliš hustá, no keď sa diaľnica zúžila do ciest, situácia sa rýchlo zmenila. Pripomínali posledný, náročný úsek cesty lososov vracajúcich sa domov, až na svieže zelené deliace pásy a supermarkety s omietkou flakatou od dažďovej vody. Mestá boli buď robotnícke a plné Stredoameričanov, alebo prosperujúce a obývané pochybnými bielymi inštalatérmi, bytovými architektmi a realitnými maklérmi. Naozaj bohatí ľudia žili v nejakej inej ríši, napríklad v Narnii. Násť ste ju mohli iba náhodou – sledovaním ciest plných spomaľovačov, ktoré vás nevyhnutne priviedli na konečnú zastávku, do slepej uličky, k domu so šindľovou strechou a s výhľadom na jazero. Vzduch bol sladký koktail morského vánku a šťastnej náhody, prospievajúci paradajkám a kukurici. Mohli ste v ňom však zachytiť aj vôňu luxusných áut, umeleckých diel a mäkkých textilných dekorácií, ktoré bohatí ľudia bezstarostne hromadili na svojich pohovkách.

„Nemali by sme si urobiť prestávku?“ Clay na konci vety zívól, takže hlas mu znel trochu priškrteno.

„Zomieram od hladu.“ Archieho typické zveličovanie.

„Poďme do Burger Kingu!“ Rose zbadala reštauráciu.

Clay cítil, ako manželka vedľa neho zmeravela. Trvala na tom, aby sa stravovali zdravo (najmä Rose). Jej nesúhlas už dokázal zachytiť spoľahlivo ako sonar. Trochu to pripomínalo zdurenie penisu, signalizujúce začiatok erekcie. Svoji boli už šesťnásť rokov.

Amanda zjedla hranolčky. Archie si objednal neuveriteľné množstvo kuracích nugetiek. Hodil ich do papierového vrečka, pridal k nim hranolčky, polial ich sladkou, lepkaovou, hnedou omáčkou a spokojne sa do nich pustil.

„Si nechutný!“ Rose brata kritizovala práve preto, lebo bol jej brat. Sama jedla (aj keď menej spôsobne, než si myslela) hamburger, ružové pery mala olemované majonézou. „Mami, Hazel práve označila na mape svoj dom. Mohla by si sa na ňu pozrieť a zistiť, ako je to ďaleko?“

Amanda si spomenula, ako ju vydesila hlučnosť jej detí v čase, keď ich ešte dojčila. Nenásytne sali mlieko z jej prsníka a zvuky, ktoré pri tom vydávali, zneli ako cvrkot vody v potrubí. Ich tiché grganie a tlmené prdenie, živočíšne a nehanebné, zase pripomínalo nevydarený ohňostroj. Siahla za seba a vzala si od dcéry telefón, zamastený, obchytaný a prehriaty od nadmerného používania. „Zlatko, určite to nebude blízko nás.“ Hazel bola skôr Rosinou posadnutosťou než priateľkou. Jej dcéra bola príliš mladá, aby si to mohla uvedomiť, ale Hazelin otec pracoval ako riaditeľ v investičnej banke Lazard. Dovolenky oboch rodín sa na seba určite nepodobajú.

„Len sa pozri. Povedala si, že k nim možno na chvíľu zjídeme.“

Presne toto by prehodila, keby ako zvyčajne počúvala iba na pol ucha, a neskôr by to oľutovala, lebo deti na jej sľuby nezabúdali. Amanda pozrela na displej Rosinho mobilu. „To je až v East Hamptone, zlatko. Cesta tam by trvala aspoň hodinu. Možno dlhšie, v závislosti odo dňa.“

Rose sa oprela a znechutene si odfrkla. „Vrátiš mi telefón, prosím?“

Amanda sa pozrela na dcéru. Tvár mala červenú od sklamaní a hnevu. „Prepáč, no nemienim presedieť dve hodiny

v letnej premávke, len aby si sa mohla pohrať s kamarátkou. Najmä keď som na dovolenke.“

Dievča si založilo ruky na prsiach a bojovne vyšpúlilo pery. Vraj „pohrať sa s kamarátkou“! Matka ju urazila ako už dávno nie.

Archie prežúval a pozeral na svoj odraz v okne.

Clay pri šoférovaní jedol. Amandu by nepochybne našťvalo, keby sa zabili pri autonehode, lebo ho rozptyľoval sendvič obsahujúci sedemsto kalórií.

Cesty sa ďalej zužovali. Na niektorých príjazdových cestách k domom vedľa hlavnej komunikácie stáli farmárske stánky fungujúce na princípe vzájomnej dôvery: plstené zelené poháre s chlpatými malinami, hniúcimi vo vlastnej šťave, alebo drevená debnička za päť dolárov. Všade bolo toľko zelene, až to pôsobilo trochu bláznivo. Takmer ste ju túžili ochutnať: vystúpiť z auta, spustiť sa na všetky štyri a zahryznúť sa do nej.

„Nadýchajme sa sviežeho vzduchu.“ Clay otvoril všetky okná, čím vyvetral zápach, ktorý spôsobili jeho prdiace deti. Spomalil, lebo cesta bola kľukatá, zvodná ako hojdanie ženských bokov. Dizajnérske poštové schránky vyznievali ako varovanie pre tulákov: *Máme dobrý vkus a veľa peňazí, tak choďte pekne ďalej!* Koruny stromov boli také husté, že ste cez ne nič nevideli. Dopravné značky varovali pred jeleňmi, hlúpymi a zvyknutými na ľudí. Sebaisto si vykračovali po uliciach s vypúlenými škuľavými očami, a preto slepé. Ich mŕtvoľy ste videli všade, orechovohnedé a nafúknuté od posmrtných plynov.

Vyšli zo zákruty a takmer narazili do vozidla idúceho pred nimi. Archie jeho názov určite poznal už ako štvorročný: *príves s husím krkom*. Obrovský, prázdny dopravný prostriedok odhodlane ťahal traktor. Traktorista si auto za

sebou nevšímal – typická ľahostajnosť miestneho človeka k známemu invazívnemu druhu. Vliekli sa za ním celé dva kilometre, kým neodbočil k svojmu statku, a vtedy Ariadnina niť, alebo čokoľvek, čo ich spájalo so satelitmi nad ich hlavami, praskla. Navigačný systém GPS zrazu netušil, kde sa nachádzajú, a tak sa riadili pokynmi, ktoré Amandu, schopnú plánovačku, napadlo skopírovať si do notebooku. Doľava, doprava, potom dva razy doľava, po ďalšom kilometri a pol znovu doľava a po ďalších troch doprava. Úplne sa neustratili, len trochu zabúdili.

2

DOM Z ČERVENÝCH TEHÁL NATRELI NABIELO. FAREBNÁ premena mu jednoznačne pomohla. Vyzeral starý a zároveň nový. Možno všetci Američania, alebo jednoducho moderní ľudia, túžili po domoch, autách, knihách a topánkach, ktoré budú stelesňovať tieto protiklady.

Amanda dom našla na Airbnb. „Dokonalý únik“, sľubovala reklama. Typický kamarátsky tón, ktorý použili pri jeho opise, rešpektovala. *Vstúpte do nášho krásneho domu a svet nechajte za sebou.* Laptop, od dlhého používania taký zohriaty, že by sa jej mohli v bruchu vyliahnúť nádory, podala Clayovi. Prikývol a niečo nezáväzne prehodil.

Amanda na tejto dovolenke trvala. Jej povýšenie v práci sprevádzalo aj zvýšenie platu. Rose už čoskoro stratí – jej milovaná dcéra upadne do pohrdania typického pre všetkých stredoškolákov. Museli si užiť posledné chvíle, keď ich ratolesti ešte pripomínajú deti, aj keď Archie meral už takmer stoosemdesiattri centimetrov. Amanda ešte nezabudla na synov vysoký, takmer dievčenský hlas ani na maličkú Rose, tísnuču sa jej k boku. Iste, bolo to klišé, ale keď budete ležať na smrteľnej posteli, spomeniete si na večer, keď ste vzali klientov do toho starého steakhousu na Tri-dsiatej šiestej ulici a spýtali sa ich na manželky, alebo na

to, ako ste skákali v bazéne so svojimi deťmi a obdivovali kvapôčky chlóranej vody na ich tmavých mihalniciach?

„Vyzerá pekne.“ Clay vypol motor. Deti si rozopli bezpečnostné pásy, otvorili dvere a vyskočili na štrkovú cestu, nedočkaví ako agenti Stasi.

„Nechodte ďaleko,“ upozornila ich Amanda, hoci to bolo zbytočné. Nebolo kam ísť, iba ak do lesa. Naozaj sa obávala lymskej boreliózy. Ako matka ich prísne napomínala už automaticky, no deti jej každodenné kázne už dávno nepočúvali.

Štrk pod Clayovými koženými topánkami hlasno vŕzgá. „Ako sa dostaneme dnu?“

„Je tu schránka.“ Amanda pozrela na mobil. Nijaký signál. Zdvihla si telefón nad hlavu, ale malé čiarky odmietli nabehnúť. Našťastie si tú informáciu doň uložila. „Schránka... na plote vedľa ohrievača vody v bazéne. Kód je šesť-dva-deväť-dva. Kľúč, ktorý v nej nájdeme, je od bočných dverí.“

Dom zatieňoval umelecky tvarovaný živý plot – niečia pýcha – ako závej alebo múrik. Prednú záhradu ohraničoval biely latkový plot, bez najmenšieho náznaku irónie. Ďalší, tentoraz z dreva a pletiva, majitelia domu postavili okolo bazéna, čo im umožnilo uzatvoriť poisťnú zmluvu za prijateľnejších podmienok. Okrem toho vedeli, že jelene sa občas zmenia na krásnych votrelcov, a keby odcestovali na niekoľko týždňov, hlúpe zvieratá by sa mohli v bazéne utopiť, napuchnúť, vybuchnúť a nechať po sebe hotovú spúšť. Clay zašiel po kľúč.

Amanda stála v tom nezvyčajne vlhkom popoludní a počúvala čudné zvuky podobné tichu, ktoré jej tak veľmi chýbalo, alebo to aspoň tvrdila, lebo žili v meste. Jasne počula bzukot hmyzu, kvákanie žiab, šum vetra hrajúceho sa s lístím aj tlmený hukot lietadla, kosačky alebo možno áut

idúcich po diaľnici, pripomínajúci vytrvalý príboj, ktorý k vám doľahne, ak sa nachádzate blízko oceánu. Lenže oni sa pri ňom nenachádzali. Nie, pobyt pri ňom si nemohli dovoliť, ale takmer ho počuli, silou vôle, akoby sa snažili vynahradiť si jeho neprítomnosť.

„A sme vnútri,“ zbytočne poznamenal Clay, keď odomkol dvere. Niekedy to robil, a keď sa pri tom pristihol, v duchu si vynadal. V dome panovalo ticho ako vo všetkých drahých domoch. Ticho znamenalo, že domu nič nechýba a že jeho orgány pracujú v šťastnej harmónii. Dýchanie centrálnej klimatizácie, bdelosť drahej chladničky, spoľahlivé informácie na všetkých digitálnych displejoch označujúcich čas takmer na sekundu presne. V nastavenom čase sa zažnú vonkajšie svetlá. Tento dom ľudí takmer vôbec nepotreboval. Široké podlahové dosky vyrobili z dreva, ktoré získali zo starej bavlnárne v Utice. Boli také rovné, že pod nohami vôbec nevzrgali. Okná boli zase také čisté, že každý mesiac sa nejaký vták prepočítal a skončil so zlomeným väzom v tráve. Nejaké efektívne ruky v dome pravidelne vyťahovali rolety, nastavovali nižšiu teplotu na termostate, dôkladne čistili každý povrch, vysávali všetky záhyby pohovky, zbierali kúsky organických modrých kukuričných tortillových čipsov aj zatúlané mince. „Vyzerá pekne.“

Amanda sa vyzula. Na vyzúvaní sa pri dverách vždy neoblomne trvala. „Je nádherný.“ Dom do bodky splnil to, čo sľubovali fotografie na internetovej stránke: lampy visiace nad dubovým stolom pre prípad, že si večer zmyslíte poskladať skladačku, sivý mramorový kuchynský ostrovček ako stvorený na miesenie cesta, dvojitý drez pod oknom ponúkajúcim výhľad na bazén, sporák s medenou vodovodnou batériou, aby ste nemuseli chodiť s hrncom k drezu, keď sa rozhodnete naplniť ho vodou. Ľudia, kto-

rým tento dom patril, boli dosť bohatí, aby mohli byť ohľaduplní.

Amanda si predstavila seba, ako v kuchyni umýva riad, zatiaľ čo Clay na terase kúsok od nej griluje mäso, pije pivo a dozerá na deti hrajúce sa hru Marco Polo v bazéne.

„Prinesiem tašky.“ Podtext bol jasný: Clay sa chystal zafajčiť si – zlovyk, ktorý mal zostať jeho tajomstvom, no nezostal.

Amanda sa vybrala na obhliadku domu. Obrovská obývačka s televízorom a francúzskym oknom vedúcim na terasu. Dve maličké spálne zariadené v svetlomodrých a tmavomodrých odtieňoch a medzi nimi spoločná kúpeľňa. Skriňa s plážovými uterákmi, práčka a sušička postavené na sebe a dlhá chodba vedúca do hlavnej spálne s nevtieravými čiernobielymi fotografiami pláže. Dom nebol zariadený iba vkusne, ale aj prakticky: drevená debnička na ukrytie plastovej fľaše s pracím prostriedkom, obrovská mušľa skrývajúca kocku mydla, zatiaľ v papierovom obale. Manželská posteľ bola taká veľká, že pracovníci sťahovacej služby by sa s ňou na schodisku nikdy neotočili, keby ju chceli vyniesť do ich bytu na treťom poschodí. Biela farba dominujúca v kúpeľni vedľa hlavnej spálne (obkladačky, umývadlo, uteráky, mydlo, dokonca aj biela misa s bielymi mušľami) vytvárala ilúziu, že môžete ujsť pred vlastnými výkalmi. Vskutku výnimočný luxus, a vyšiel vás iba na 340 dolárov za deň (plus príplatok za upratovanie a vratná kaucia). Zo spálne Amanda videla deti, ako si už obliekajú plavky z rýchloschnúcej lycry a uháňajú k bazénu s pokojnou modrou hladinou. Archie, dlhé ruky aj nohy, ostré hrany, takmer plochá hrud' s hnedými chlpkami klíčiacimi okolo ružových bradaviek. Rose, buclatá a trasúca sa ako huspenina, s jemnými detskými vlasmi, v bodkovaných